

SALMONELLA TAUDINAIHEUTTAJANA

Olli Ruoho
Asiantuntijaeläinlääkäri
Eläinten terveys ETT ry
www.ett.fi

Maa- ja metsätalous-
ministeriö

Eläinten terveys ETT ry

Salmonellasta yleistä

- *Salmonella*-suvun bakteerit kuuluvat heimoon *Enterobacteriaceae*, yli 2500 eri serotyyppiä, tarkempi jaottelu kokogenomisekvensoinnilla
 - gramnegatiivisia, liikkuvia sauvabakteereita
 - pystyvät lisääntymään 8-45 °C ja pH 4-8
 - tuhoutuvat yli + 70 °C ja pH alle 4 tai yli 11, säilyy pakastettuna
 - suolistobakteeri, mutta säilyy ja lisääntyy myös elimistön ulkopuolella, jos tarjolla on sopivasti lämpöä, ravintoa ja kosteutta
 - voi säilyä maaperässä kuukausia, lietelannassa 1-2 vuotta, kuivassa pölyssä ja lattioiden halkeamissa tai viemäreissä jopa vuosia

Salmonellasta yleistä

- Salmonellatartunta saadaan aina suun kautta salmonellan kontaminoiman rehun tai juomaveden mukana.
- Salmonellatartunta eläimissä voi vaihdella oireettomista kantajista akuuttiin, tappavaan verenmyrkytykseen.
- Stressitilanteet (poikiminen/porsiminen, eläinten siirrot) voi laukaista piilevän tartunnan.
- Monet serotyypit voivat aiheuttaa abortteja ilman, että emällä on muita oireita.

Salmonellasta yleistä

- Suolistotulehdus voi olla akuutti tai krooninen, myös niveltulehduksia ym.
- Verenmyrkytystä esiintyy eniten vasikoilla, vastasyntyneillä varsoilla ja alle 4 kk ikäisillä porsailla.
- Nauta- ja sikatiloilla yleisimpiä ympäristöperäiset salmonellatartunnat, *S. Typhimurium*, *S. Enteritidis*, *S. Altona* ym., muita serotyyppejä yksittäisinä.

Rehusalmonelloista

- Suomessa rehualan salmonellariskin hallinta korkealla tasolla, viranomaisvalvonta, ankaran vastuun periaate, ETT:n Positiivilista.
- Rehujen salmonellavalvonta alkoi 1960 –luvun lopulla.
- Salmonellalla saastuneiden, pääosin maahantuotujen rehuaineiden käsittely:
 - 1990 luvun alkupuolella kuumennuskäsittely (Heating Oy)
 - 1990 luvun loppupuolella formaldehydiä sisältävät käsittelyaineet
 - 2018 formaldehydin käyttökielto, jatkossa salmonellan kontaminoimien rehuerien käsittely orgaanisilla hapoilla (esim. Finio)

Rehusalmonelloista

- Viimeksi kuluneiden 30 vuoden aikana kaksi rehusalmonellaepidemiaa:
 - 1995 *Salmonella Infantista* sisältänyttä naudnan rehua 57 tilalle => 1995 todettiin *S. Infantista* kaikkiaan 243 tilalla, kaikki eivät kuitenkaan olleet geneettisesti rehukantaa.
 - 2009 mahdollisesti *Salmonella Tennesseeetä* sisältänyttä sian tai siipikarjan rehua kaikkiaan 800 tilalle, näistä todettiin *S. Tennesseeetä* noin 100 tilalta joko eläinten ulosteesta, rehusta tai tuotantoympäristöstä.
Joukossa Suomen suurimmat sika- ja munintakanatilat; 2 % tiloista, mutta 10 % tuotannosta.

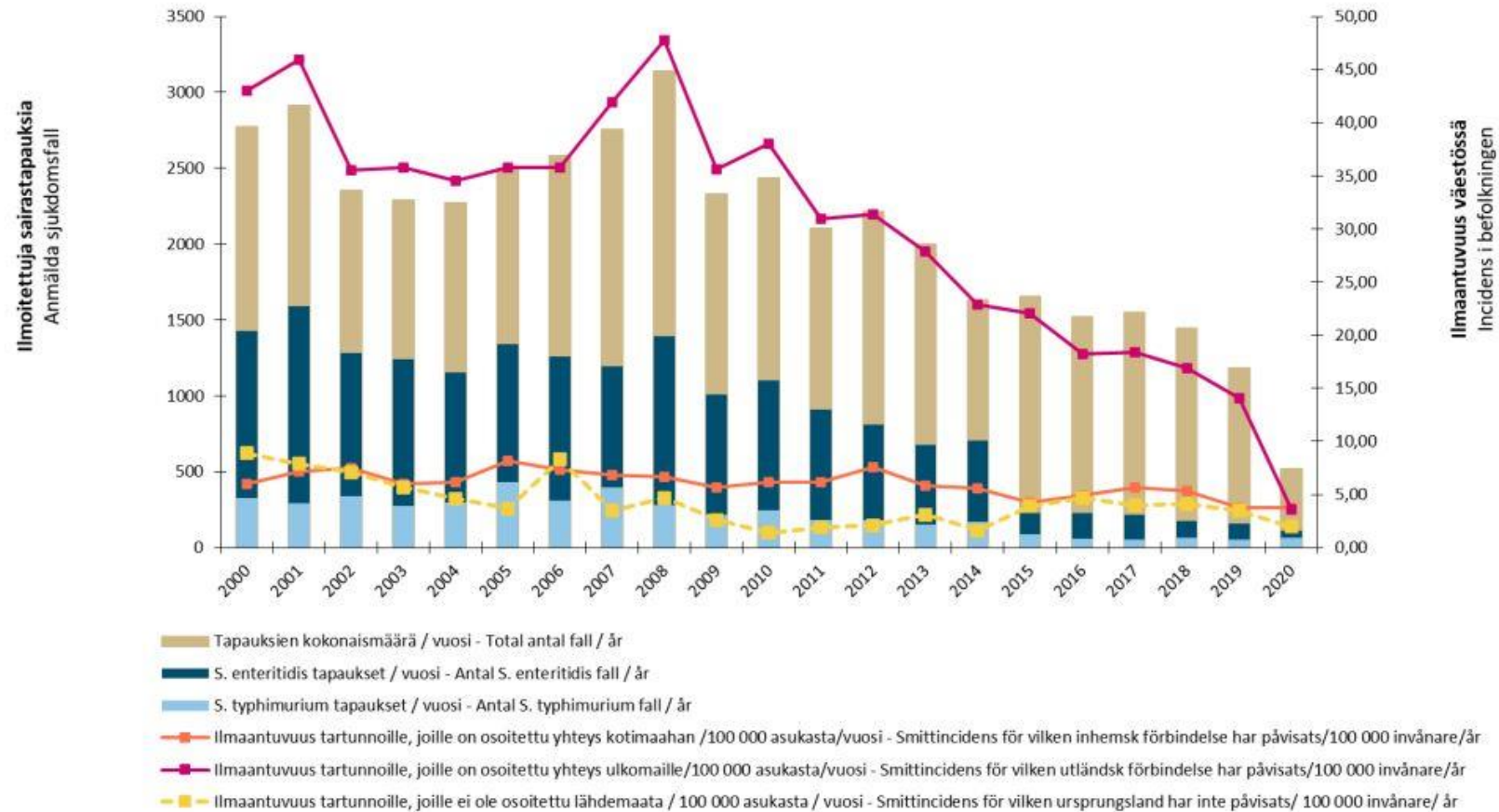
Rehusalmonelloista

- ”Läheltä piti” tilanteita ja yksittäisiä rehusalmonellalöydöksiä vuosien mittaan useita, ei kuitenkaan varsinaista rehusalmonellaepidemiaa, useimmissa tapauksissa kyseessä maahan tuotu lämpökäsittelemätön rypsirouhe (”satamarypsi”).
- Muutamalla rehutehtaalla toistuvia salmonellalöydöksiä omavalvontana otetuissa tuotantoympäristönäytteissä, tehtaalla ”krooninen” salmonellakontaminaatio, eli ns. ”kotisalmonella”.=> Riskejä on kyllä edelleen olemassa.

Salmonelloositapaukset väestössä

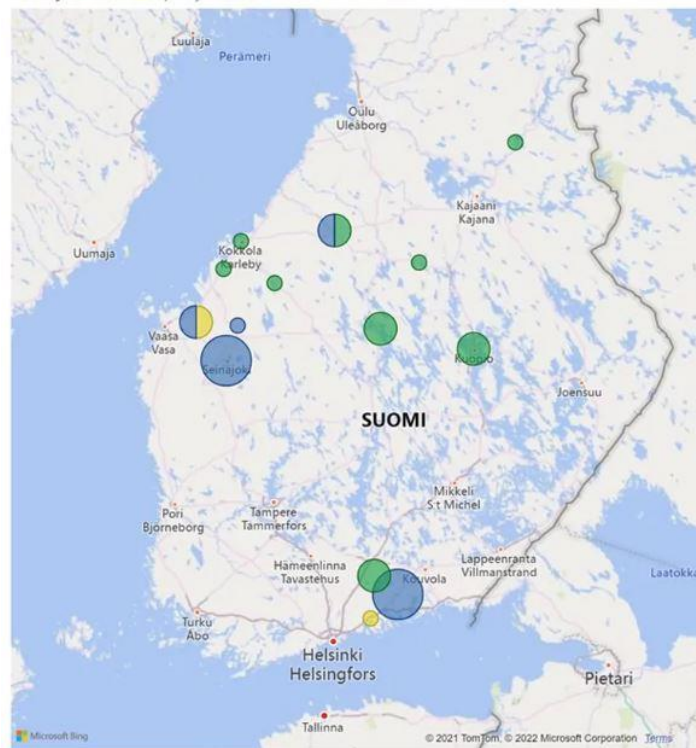
Salmonellosfall i befolkningen

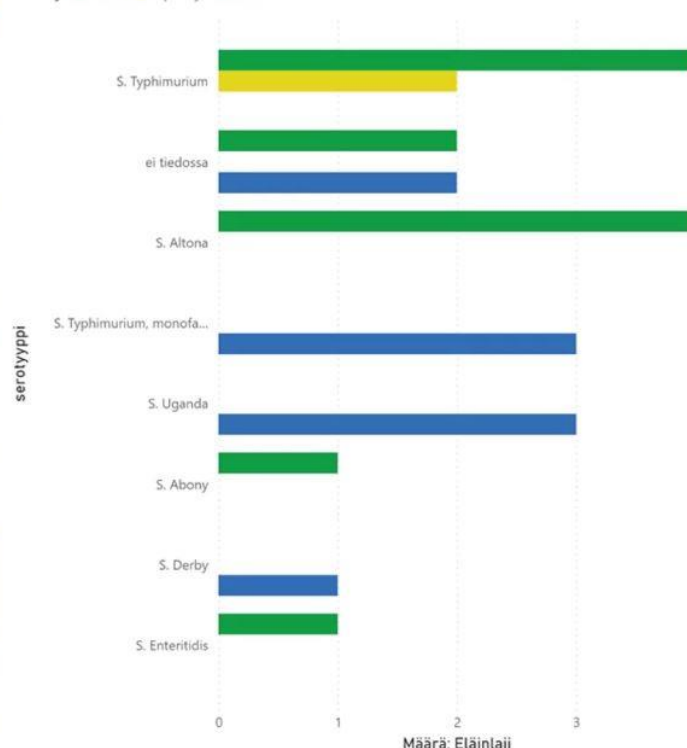
Salmonellatilanne kotieläintiloilla

Tilanne 31.12.2021 (salmonellan vuoksi voimassa olevat rajoitukset):

Eläinlaji ● Nauta ● Siipikarja ● Sika

Eläinlaji ● Nauta ● Siipikarja ● Sika

Tilanne 18.04.2022

Taudin leviämisen estämiseksi tehty päätös on voimassa ja saneeraustoimet käynnissä

- 9 nautojen pitopaikalla
- 2 siipikarjan pitopaikalla
- 8 sikojen pitopaikalla

Kokonaistilanne 2021

Uusia salmonellatartuntoja todettiin yhteensä 43 pitopaikalla

- 26 nautojen pitopaikkaa
- 5 siipikarjan pitopaikkaa
- 12 sikojen pitopaikkaa

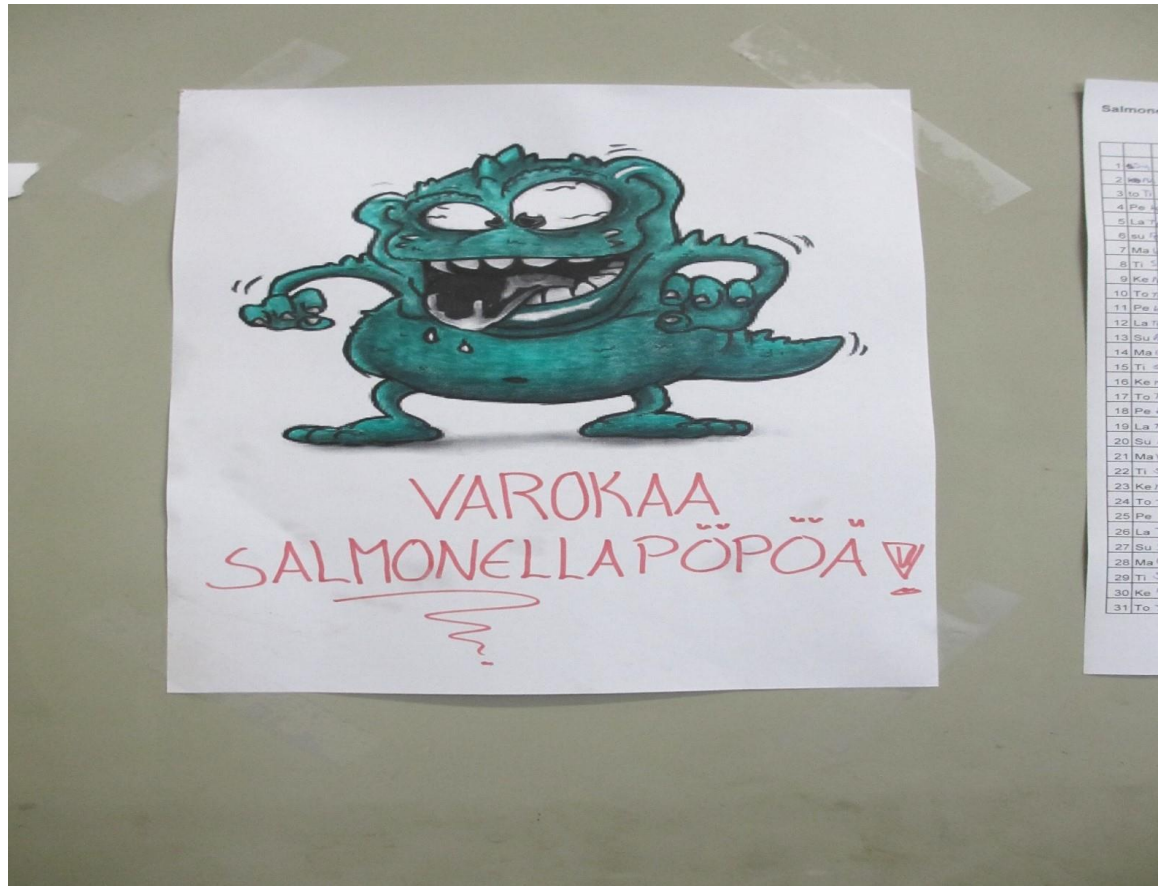

Maa- ja metsätalous-
ministeriö

ETT
Eläinten terveys ETT ry

Eläinten terveys ETT ry

19.4.2022

Maa- ja metsätalous-
ministeriö

